

5. Красницька А. В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : Посібник. 2-е вид., доп. і переробл. Київ : Парламент. вид-во, 2006. 528 с.

6. Історія української мови: Лексика і фразеологія. Київ : Наук. думка, 1983. 788 с.

7. Галій М. С. Становлення та розвиток мови права в сучасній українській літературній мові. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1 (13).

Чуприн Андрій Геннадійович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ;

Перчик Андрій Олександрович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Проценко Галина

Петрівна, старший викладач кафедри
правничої лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ІЗРАЇЛЮ В МОВНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Моделі мовнопланувальної політики завжди стикатимуться з тим, що можливість застосування мовного законодавства щодо кожної з мов буде різною.

Зазвичай присутність у державі інших, крім державної (офіційної), мов не розглядається як небезпека. Однак в українських реаліях дуалізм українська – російська набув ворожого протиставлення в політичному дискурсі упродовж століть.

Ще з XVIII ст. Російська імперія розглядала українську мову як потенційну загрозу, яку треба було придушувати (Емський указ, Валуєвський циркуляр), загрозу, що була символом окремішності українського народу, його правом на самостійність та власний розвиток.

У роки радянської влади відкрита форма мовної політики щодо української мови декларувала розвиток і функціонування української мови, однак прихована, неясна мовна політика щодо української мови була протилежною: і відповідне корпусне планування (зокрема, зближення з російською), і поступове звуження її функцій у найважливіших сферах, зокрема освіті, науці, культурі, що призводило до згорання узусу української мови та її знецінення в мовній свідомості суспільних одиниць.

У протиставленні цих мов і сьогодні розгортається статусна боротьба. Вона генерована не в соціумі, а в політичних сферах, а предметом дискусій переважно є не самі мови, а їхній статус. Тому

вирішення мовних питань в законодавстві подекуди набуває ознак політичного компромісу і не є об'єктивним ані щодо потреб громадян, ані щодо вдалого проєкту для розвитку самих мов.

Та все ж українські реалії свідчать, що моделі регулювання мовних відносин, яка б дала змогу з часом вирівняти zdeформовану мовну ситуацію України, ще або не знайдено, або не стає політичної волі для її впровадження. Зберігати і підкреслювати власну самобутність, зокрема й мовну унікальність, природно для кожної нації, що реалізувала своє право на самовизначення й спромоглася утворити самостійну державу. Недаремно, терміни «*держава*» і «*нація*» подекуди синонімічні – тільки нація може створити державу і захистити її, мобілізувавшись перед загрозою. Такому об'єднанню в масштабах держави служитимуть передусім мова й культура.

Те, що молодій самостійній державі потрібно здійснювати рішучу й цілеспрямовану мовну політику, довели своїм прикладом чимало країн, як доведено вже й те, що відсутність такої політики навіть за умов існування нації в іпостасі нібито незалежної держави веде до подальшої її асиміляції колишнім колонізатором.

Національна мова – не тільки культурне надбання, а й одна із підвалин захисту державою свого права на існування. Приклад того – мовна політика Ізраїлю. Державна мова в Ізраїлі – іврит, або, як все частіше її називають, ізраїльська мова.

У випадку івриту лінгвіст має справу майже з біблійною легендою про воскресіння Лазаря: коли Еліезер Бен-Студа, який чи не найбільше прислужився справі розвитку івриту, наприкінці XIX ст. приїхав у Палестину, іврит фактично був мертвою мовою. Відродженню його розмовного варіанту, яке розпочалося наприкінці XIX ст. і набуло обертів із середини XX ст. (коли була проголошена незалежність Ізраїлю), передували століття суто писемного існування.

Зусиллями невеликої групи ентузіастів мовою іврит були створені навчальні посібники, укладені словники, розроблені навчальні програми й упроваджені в школах, відкриті періодичні видання. У цю справу було вкладено чимало сил і коштів, і помилкою було б уважати, що мовна політика уряду щойно проголошеної держави, яка тільки домагалася визнання й перебувала у стані перманентного конфлікту з Палестиною, не натикалася на опір із боку власних громадян, для яких ця мова тоді була чужою.

Але відродження івриту мало під собою потужну ідеологічну базу: він став невід'ємним складником самобутньої ідеології сіонізму. Ізраїльтяни не збиралися мислити себе носіями цінностей, засвоєних під тиском чужих культур, чи продовжувачами способу мислення, нав'язаного їм під чужим пануванням, а отже, і носіями мови, яка не відображає їхньої унікальності. Це свідчило б про вторинність нації.

Тож через систему продуманих культурно-просвітницьких і доволі жорстких політико-правових заходів уряд новоствореної держави зробив мову, якою вже давно перестали говорити і яка нібито перестала бути

«рідною» для євреїв, мовою повсякденного спілкування багатомільйонної нації. І це – за півстоліття існування держави.

Заходи і методи запровадження іврит у молодій на той час державі Ізраїль не варто навіть порівнювати з мовною політикою в Україні – вони не є рівноцінними.

Отже, державна політика у мовній сфері повинна сприяти поширенню української мови на всі сфери мовлення та підвищенню престижу всього українського. А оскільки громадяни вже починають розуміти суть мовних проблем та не опираються різноманітним заборонам російської та російськомовної продукції, можемо прогнозувати, що російська мова поступово втратить домінуючі позиції у спілкуванні наших громадян, а її місце посяде українська, як це і належить державній мові.

Якубівський Владислав Вадимович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Юлдашева Світлана
Анатоліївна*, доцент кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат філологічних
наук, доцент

ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Українська мова зазнала багато знущань та страждань протягом всієї історії. Шістнадцять царських указів про заборону нашої мови, шкіл, книг, преси, перекладів, театральних вистав... У часи радянської влади розпорядження та постанови суттєво обмежували використання української мови. Галасливий інтернаціоналізм насправді нічим не різнився з шовінізмом. Створення двомовності за фактом зводиться до російської одномовності. Руйнувалася культура, віра, знищувалася мова, нав'язувалася більшовицька ідеологія, культивувалися цінності.

Обмеження українців у мові породжувало почуття, що тільки посилювало нігілізм серед населення. Суспільство деградувало не тільки економічно, а й морально, хоч і розбудовувалися лікарні, школи, університети, кінотеатри, спортивні комплекси, підприємства. У цьому парадокс комуністичної системи, що є однією із причин краху. Послаблення режиму Горбачовим – підняло боротьбу за національні права майже в усіх республіках СРСР. Однією з перших вимог українців було вжиття заходів на захист мови. У відповідь було розроблено проект закону «Про мови в УРСР». Участь в розробленні цього закону взяли десятки тисяч людей, зокрема об'єднаних у такі організації як Товариство української мови ім. Тараса Шевченка. Врешті-решт закон було прийнято, сталося це наприкінці 1989 р.